

โครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์มูลไส้เดือนจากมูลช้าง (อัตลักษณ์ชุมชน สู่สวัสดิการสวนป่า)

1. หลักการและเหตุผล

สวนป่าดงสายทอมีพื้นที่สำนักงานใกล้หมู่บ้านช้างเลี้ยงที่ใหญ่ที่สุดในโลก มีมูลช้างจำนวนมากที่ปล่อยทิ้งไว้หรือมีการจัดการที่ไม่ถูกวิธี ทำให้เกิดปัญหากลิ่นและแมลงวัน ในขณะที่มูลช้างที่เป็นวัสดุเหลือทิ้งจากช้างมีส่วนประกอบของเส้นใยสูงและธาตุอาหารที่จำเป็นต่อพืช เมื่อนำมาผ่านกระบวนการย่อยสลายโดยไส้เดือนดิน จะได้ปุ๋ยอินทรีย์ที่ช่วยปรับปรุงโครงสร้างดินให้อุ้มน้ำได้ดี และเป็นการนำอัตลักษณ์ชุมชนมาสร้างผลิตภัณฑ์ใหม่ในชุมชนเพื่อสร้างรายได้ อีกทั้งยังสามารถนำผลิตภัณฑ์ที่ได้มาใช้เพื่อเสริมสวัสดิการแก่สวนป่า

ดังนั้น เพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับมูลช้าง และเพิ่มสวัสดิการสวนป่า จึงเห็นสมควรดำเนินการผลิตปุ๋ยอินทรีย์มูลไส้เดือนจากมูลช้าง (อัตลักษณ์ชุมชน สู่สวัสดิการสวนป่า) ให้เกิดผลสัมฤทธิ์อย่างเป็นรูปธรรม

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อกำจัดขยะมูลช้างและลดมลภาวะกลิ่น
2. เพื่อผลิตปุ๋ยอินทรีย์มูลไส้เดือนสำหรับใช้ในสวนป่าและจำหน่าย
3. เพื่อเป็นแนวทางส่งเสริมการทำเกษตรอินทรีย์ในชุมชน

3. ผลผลิต (Output) และ ผลลัพธ์ (Outcome)

3.1 ผลผลิต (Output)

1. มีปุ๋ยอินทรีย์มูลไส้เดือนสำหรับใช้ในสวนป่าและจำหน่าย
2. มีแหล่งอาหารที่ปลอดภัย

3.2 ผลลัพธ์ (Outcome)

1. ลดค่าใช้จ่ายในการซื้อปุ๋ยเคมีและสารปรับปรุงดิน
2. สามารถลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือนของทีมงานสวนป่า
3. เสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน

4. เป้าหมาย

เชิงปริมาณ : ผลิตปุ๋ยอินทรีย์มูลไส้เดือนจากมูลช้างได้ 300 กิโลกรัมต่อเดือน

เชิงคุณภาพ : ลดปริมาณขยะมูลช้างที่ต้องการกำจัด 50-70 % ต่อปีต่อครัวเรือน

5. ตัวชี้วัด

5.1 ตัวชี้วัดเชิงปริมาณ : ปริมาณปุ๋ยอินทรีย์มูลไส้เดือนจากมูลช้างไม่น้อยกว่า 300 กิโลกรัม

5.2 ตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ : ความสำเร็จของกระบวนการผลิตปุ๋ยอินทรีย์มูลไส้เดือนจากมูลช้างเป็นไปตามแผน ร้อยละ 100

6. ขั้นตอนและแนวทางการดำเนินงาน

แผนปฏิบัติการ	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
1. เตรียมมูลช้าง นำมูลช้างไปแช่น้ำหรือรดน้ำทิ้งไว้ประมาณ 1-2 สัปดาห์												
2. เตรียมบ่อเลี้ยง เจาะรูระบายน้ำที่กั้นบ่อ												
3. ใส่ไส้เดือนสายพันธุ์แอฟริกันไนท์ครอเลอร์ (AF) ประมาณ 1-2 กิโลกรัมลงในบ่อเลี้ยงที่เตรียมไว้												
4. รดน้ำให้ชื้นสม่ำเสมอทุกวันหรือวันเว้นวัน เพื่อรักษาความชื้น												
5. ทำการแยกไส้เดือนออกจากมูลโดยการนำมาเกลี่ยบนตะแกรงร่อนปุ๋ย												
6. ดำเนินการตลาดและจำหน่ายผลิตภัณฑ์												

7. ผู้รับผิดชอบ

- งานสวนป่าดงสายทอ

8. งบประมาณและแหล่งเงิน

- ใช้งบกองทุนพัฒนาท้องถิ่นสวนป่าภูดิน ของงานสวนป่าดงสายทอ

9. ระยะเวลาดำเนินงาน

- เมษายน – มิถุนายน 2569

10. การวิเคราะห์ปัจจัยเสี่ยง

ความเสี่ยง : ไม่สามารถผลิตปุ๋ยอินทรีย์มูลไส้เดือนจากมูลช้างได้ตามเป้าหมาย (ไม่น้อยกว่า 300 กิโลกรัม)

ปัจจัยเสี่ยง : ไส้เดือนตายก่อนที่จะผลิตปุ๋ยสำเร็จ

สถานะปัจจุบัน : 3 x 3

เป้าหมาย : 2 x 2

เกณฑ์ตัวชี้วัด : ปริมาณปุ๋ยอินทรีย์มูลไส้เดือนจากมูลช้าง ณ เดือนมิถุนายน 2569

โอกาสเกิดความเสี่ยง			ผลกระทบต่อองค์กร		
ระดับ	ความหมาย	รายละเอียด	ระดับ	ความหมาย	รายละเอียด
5	สูงมาก ■	ดำเนินการได้ตามแผนได้น้อยกว่า 80%	5	สูงมาก ■	สามารถผลิตปุ๋ยได้ 100 กก.
4	สูง	ดำเนินการได้ตามแผนได้น้อยกว่า 90%	4	สูง	สามารถผลิตปุ๋ยได้ 200 กก.
3	ปานกลาง ★	ดำเนินการได้ตามแผนได้ 100 %	3	ปานกลาง ★	สามารถผลิตปุ๋ยได้ไม่น้อยกว่า 300 กก.
2	น้อย	ดำเนินการได้ตามแผน และเสร็จก่อนกำหนด	2	น้อย	สามารถผลิตปุ๋ยได้ไม่น้อยกว่า 400 กก.
1	น้อยมาก	ดำเนินการได้ดีกว่าแผน	1	น้อยมาก	สามารถผลิตปุ๋ยได้ไม่น้อยกว่า 500 กก.

ตารางระดับของความเสี่ยง (Degree of Risk)

กิจกรรมจัดการความเสี่ยง :

1. ตรวจสอบไส้เดือนสัปดาห์ละ 1 ครั้ง
2. ป้องกันมดและแมลงต่างๆเข้าไปในบ่เลี้ยง

11. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

สามารถผลิตปุ๋ยอินทรีย์มูลไส้เดือนสำหรับใช้ในสวนป่าและจำหน่าย

12. การติดตาม และการประเมินผล

1. จัดทำรายงานความก้าวหน้าการดำเนินงานเป็นรายไตรมาส
2. ติดตามปริมาณปุ๋ยอินทรีย์มูลไส้เดือนเทียบกับเป้าหมาย
3. สรุปผลการดำเนินโครงการเพื่อนำไปปรับปรุงและพัฒนาในปีถัดไป